

## Handhaving in de prostitutiebranche

### *Inleiding*

Met de afschaffing van het bordeelverbod op 1 oktober 2000 is de exploitatie van seksbedrijven niet langer strafbaar. Daarmee hebben gemeenten de bevoegdheid gekregen om met een vergunningstelsel de prostitutiebranche te reguleren. Om u te ondersteunen bij de controle van deze branche zijn in het kader van het actieprogramma Handhaven op Niveau instrumenten ontwikkeld voor de bestuurlijke handhaving. Deze 'best practices' kwamen tot stand door pilotprojecten waar veel partijen aan hebben meegewerkt. U vindt ze in deze map.

De voorbeelden zijn bedoeld voor iedereen die in de praktijk met handhaving in de prostitutiebranche te maken heeft, zoals de politie, medewerkers bij gemeenten, het Openbaar Ministerie, de Belastingdienst en het UWV.

Het gaat om best practices voor:

- Bestuurlijke handhaving in de escortbranche; Aan de voorbeelden is gewerkt door de gemeenten Den Haag, Eindhoven en Amsterdam.
- Regionale samenwerking in de bestuursrechtelijke handhaving; Het voorbeeld is ontwikkeld door de regio Noord- en Midden-Limburg.
- Programmatisch handhaven in de prostitutiesector; Aan dit voorbeeld is gewerkt door de gemeente Eindhoven.
- Het inrichten van één loket voor de branche, front-office/back-office; Dit voorbeeld is uitgewerkt door de gemeente Groningen.
- Een draaiboek voor handhaving; Een voorbeeld van de gemeente Den Bosch.
- Voorlichting aan prostituees en exploitanten; Een voorbeeld van de Belastingdienst en het UWV.

### *Meer informatie*

U kunt direct met de voorbeelden aan de slag. Soms kan het prettig zijn om eens te overleggen met iemand met praktijkervaring.

Bij de meeste voorbeelden staat daarom een contactpersoon vermeld. Dit is iemand die betrokken is geweest bij het proefproject dat de basis vormde voor de best practice en vanuit die ervaring meer informatie kan geven.

De praktijkvoorbeelden in deze map zijn ook te vinden op de website van Handhaven op Niveau, [www.handhavenopniveau.nl](http://www.handhavenopniveau.nl), met uitzondering van enkele praktijkvoorbeelden die niet voor het algemene publiek toegankelijk zijn. Op deze website heeft u daarnaast de mogelijkheid om praktijkervaringen uit te wisselen. Ook zijn op de website van sommige voorbeelden achterliggende documenten, checklists, onderzoeksrapporten en dergelijke te vinden die verder houvast kunnen bieden bij het werken met het praktijkvoorbeeld.

### *Handhaven op Niveau*

Het actieprogramma Handhaven op Niveau stimuleert en faciliteert overheden en handhaveninstanties bij het werken aan handhaving. Het bevordert daartoe verdere professionalisering van de handhaving en samenwerking tussen de betrokkenen. Het ontwikkelen van best practices die aan de praktijk ter beschikking worden gesteld, is één van de manieren waarop Handhaven op Niveau het verder verbeteren van de handhaving stimuleert.

Voor de uitvoering van het actieprogramma werd de stuurgroep Handhaven op Niveau ingesteld. Het projectbureau Handhaven op Niveau verzorgt het secretariaat van de stuurgroep en draagt zorg voor de uitvoering van het actieprogramma. Voor informatie over het actieprogramma, kunt u contact opnemen met het projectbureau Handhaven op Niveau, 070 – 370 74 71. U kunt hier ook terecht als u vragen heeft over de best practices of suggesties voor verbeteringen.

## Handhaving in de escortbranche

### *Inleiding*

Binnen de prostitutiebranche is escort wel de lastigste sector om te reguleren en te controleren. Dit komt door de mobiliteit in de sector. Escort is niet plaatsgebonden en de communicatie gebeurt via (mobiele) telefoon en internet. Hoe vul je voor deze sector het toezicht in op het vergunningsstelsel?

Bestuurlijk toezicht op de escortbranche is van groot belang voor de uitvoering van het prostitutiebeleid. Het deel van de branche dat zich aan normalisering wil onttrekken, lijkt uit te wijken naar deze mobiele vorm van prostitutie, die moeilijk te controleren is. Daarmee ontbreekt de controle op grote delen van de prostitutiesector. Ook vormen van mensenhandel en prostitutie door minderjarigen lijken zich te concentreren in de escortsector. Effectieve controlemethoden zijn dus van groot belang.

In het kader van het actieprogramma Handhaven op Niveau is door de gemeenten Den Haag, Eindhoven en Amsterdam, een pilotproject uitgevoerd om te komen tot best practices voor de bestuurlijke handhaving in de escortsector. Deze moeten bijdragen aan een beter bestuurlijk toezicht en handhaving. De pilot heeft het volgende opgeleverd:

- een Stappenplan; Dit stappenplan beschrijft de volgorde van de inzet van bestuursrechtelijke handhavingsinstrumenten. Het gaat uit van vier (opeenvolgende) stappen. U begint met het minst vergaande instrument. Pas als dat niet het gewenste resultaat heeft, gaat u door naar de volgende stap. Voor de (vermoedelijk) niet-vergunde bedrijven worden er in beginsel geen stappen overgeslagen. Bij vergunde bedrijven staan u, buiten het hier beschreven stappenplan, meerdere instrumenten ter beschikking (administratieve controles, controles ter plaatse etc.). Daarnaast zou u bij vergunde bedrijven ervoor

kunnen kiezen om periodiek alleen de laatste stap van het stappenplan toe te passen als toezicht op de vergunningsvoorwaarden.

- een Handreiking onderzoek open bronnen; Korte beschrijving van het opzoeken van escortbedrijven.
- Modelbrieven voor info over escortbedrijven voor kranten en belbedrijven; Met deze standaardbrieven kunt u snel informatie over escortbedrijven opvragen bij kranten en belbedrijven.
- een Checklist voor een zienswijzegesprek exploitant zonder vergunning; U vindt hier vragenlijsten waarmee u gericht informatie kunt verzamelen over de escortsector en/of een specifiek escortbedrijf.
- een Protocol voor toezicht via afspraak; Deze best practice beschrijft hoe u een escortbedrijf kunt controleren via een afspraak met dit bedrijf.
- Modelbrieven voor toepassing van een last onder dwangsom; Met deze standaardbrieven kunt u snel een dwangsomprocedure starten.

De best practices zijn beschreven in de bijgaande verzameling.

### **Wob-verzoeken**

Het kan zijn dat exploitanten of anderen meer inzicht willen in het bestuurlijke instrumentarium dat u toepast in de escortbranche en openbaarmaking van de instrumenten vragen op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het Ministerie van Justitie is van mening dat dergelijke verzoeken moeten worden afgewezen, omdat door openbaarmaking de instrumenten hun waarde verliezen. U kunt daarvoor de bijgaande voorbeeldtekst gebruiken. Wanneer men vraagt om informatie die u zelf heeft opgesteld, dan is het aan u om te bepalen hoe u hierop wilt reageren.

## Voorbeeldtekst

U heeft verzocht om openbaarmaking van....

Over dit onderwerp berusten de volgende documenten bij mij:  
Model handhavingsmethodiek annex good-practice guide  
escortbranche;

Ik ben van mening dat het onder punt a genoemde document niet openbaar dient te worden gemaakt. Ik licht dit hieronder toe.

Op grond van het tweede lid, aanhef en onder d, van artikel 10 van de Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van inspectie, toezicht en controle door of vanwege bestuursorganen.

Het Model handhavingsmethodiek annex good-practice guide escortbranche is een uitvloeisel van de Pilot Integrale Handhaving Escortbranche (onderdeel van het landelijk project integrale handhaving prostitutiebeleid).

In de Pilot Integrale Handhaving Escortbranche is er geëxperimenteerd met specifieke vormen van samenwerking, informatie-uitwisseling en handhaving van de escortbranche. De pilot had als doel om effectieve handhavingsscenario's te ontwikkelen en te testen door:

- het genereren van controle en opsporingsinformatie (versterken van de informatiepositie als voorwaarde voor effectieve handhaving);
- het binden van exploitanten aan legale werkwijzen (ontwikkelen van contacten met de markt als instrument van handhaving);
- het vinden van effectieve sanctie-instrumenten (ontwikkelen van een effectieve mix van bestuurlijk-juridische instrumenten van handhaving en sanctionering).

In het Model handhavingsmethodiek annex good-practice guide escortbranche zijn de ontwikkelde en geteste methodieken en technieken opgenomen voor effectieve controle en toezicht op de escortbranche. Daarnaast bevat het model ook enige hulpmiddelen en aandachtspunten. Door het openbaar maken van eerdergenoemd model zouden de ontwikkelde instrumentaria hun zin verliezen voor de handhavingspraktijk. Dit is gelet op het gegeven dat de escortbranche niet-locatiegebonden is en daardoor zeer moeilijk te controleren en te handhaven, zeer onwenselijk. Openbaarmaking van eerdergenoemd model schaadt naar mijn mening derhalve op onaanvaardbare wijze het eerdergenoemd belang. Uw verzoek om openbaarmaking wijs ik derhalve af.

Voorts verzet naar mijn mening artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob zich tegen openbaarmaking van eerdergenoemd model. Ik licht dit toe.

Op grond van artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob blijft openbaarmaking achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Het model is tot stand gekomen na intensieve en langdurige samenwerking met diverse partijen zoals gemeenten, politie, Belastingdienst en UWV. Door middel van learning-by-doing, monitoring en evaluatie is er gestreefd naar professionalisering van de handhaving, verbeteren van de samenwerking tussen handhavers en de ontwikkeling van best practices die kunnen worden uitgedragen naar andere regio's en andere handhavings-terreinen. Het openbaar maken van het model zou de samenwerking nu en mogelijke samenwerking in de toekomst met eerdergenoemde partijen ernstig kunnen schaden. Ik ben van mening dat het belang van openbaarmaking hiertegen niet opweegt. Gelet op een door mij gemaakte belangenafweging, op basis van het bepaalde in artikel 10, tweede lid, onder g van de Wob, ben ik derhalve niet bereid de onder a genoemde documenten openbaar te maken.

## Overzicht en stappen

Context/relatie andere B.P.'s	De best practices op het gebied van de escort zijn ontwikkeld als onderdeel van een serie best practices op het bredere terrein van regelgeving en toezicht betreffende de prostitutie.
Doel	Een kader bieden voor de verschillende best practices binnen de escortsector.
Beschrijving <i>Samenhang van best practices</i>	<p>Bestuursrechtelijk toezicht op de escortsector heeft informatie als basis. De meeste best practices hebben betrekking op informatieverzameling. De instrumenten voor informatieverzameling uit dit stappenplan zijn met name gericht op het vergaren van informatie, nodig voor het bestuursrechtelijk toezicht, over (vermoedelijk) niet-vergunde bedrijven. (Van vergunde bedrijven is veel informatie reeds beschikbaar.)</p> <p>Sommige instrumenten betreffen ook het daaraan gekoppelde toezicht. De methoden van informatieverzameling worden weergegeven in vier stappen.</p> <p><b><i>Eerste stap: het verzamelen van algemene gegevens.</i></b></p> <p>Algemene gegevens kunnen bijvoorbeeld afkomstig zijn uit advertenties (bijvoorbeeld in kranten of op internet) of van tips. Ook kan de toezichthouder bedrijven telefonisch om informatie vragen, waarbij hij zich als zodanig bekendmaakt. De gegevens kunnen aanleiding geven om nader onderzoek te doen.</p> <p>Best practice 2: een handreiking onderzoek open bronnen</p> <p><b><i>Tweede stap: gerichte informatieverzameling via telefoon of e-mail.</i></b></p> <p>Een tweede stap is het gericht telefonisch of anderszins (bijvoorbeeld via e-mail) informatie verzamelen door de toezichthouder. Hij kan zich daarbij als zodanig bekendmaken, maar hij kan dat ook achterwege laten. In dat geval kan hij, net als ieder burger, informatieve vragen stellen over de werkwijze, etc. van het bedrijf. De informatie uit dit gesprek kan aanleiding geven voor verdere toezichtactiviteiten, bijvoorbeeld inzage vragen in de boekhouding van het bedrijf. De boekhouding mag voor korte tijd worden meegenomen en gekopieerd. De informatie uit de boekhouding kan worden vergeleken met eerder vergaarde info.</p> <p><b><i>Derde stap: het vorderen van informatie bij kranten, belbedrijven en providers.</i></b></p> <p>Wanneer de naam van de exploitant niet uit de algemene en de telefonische informatie naar voren komt kan, op grond van de wettelijke bevoegdheden van de toezichthouder, als derde stap aan de betreffende openbare bron worden gevraagd naar naam,</p>

adres en woonplaats van de exploitant.

Best practice: modelbrieven t.b.v. info over escortbedrijven voor kranten en belbedrijven (B.P. 3), een checklist voor een zienswijzegesprek exploitant zonder vergunning (B.P. 4).

***Vierde stap: toezicht via afspraak.***

Als er dan nog steeds onvoldoende basis is om op te treden, maar er toch aanleiding is voor verder onderzoek kan de toezichthouder als vierde en laatste stap een afspraak maken om toezicht te kunnen uitoefenen. Dit zal bijvoorbeeld nodig zijn als de eerdere stappen geen informatie hebben opgeleverd en het belbedrijf aangeeft dat het om een prepaid-nummer gaat waaraan geen naam gekoppeld is.

(Deze laatste stap kan als toets op de vergunningsvoorwaarden ook bij vergunde bedrijven toegepast worden.)

Best practice 5: een protocol voor toezicht via afspraak.

Uitvoering van de derde of de vierde stap kan voor (vermoedelijk) niet-vergunde bedrijven slechts plaatsvinden als de voorgaande stappen doorlopen zijn.

Sanctionering is het sluitstuk van de handhaving. Ook daarover is een best practice opgenomen.

Best practice 6: modelbrieven voor toepassing van een last onder dwangsom.

**Specificatie**

- Stroomschema controle vergunde bedrijven
- Stroomschema controle niet-vergunde bedrijven

**Mensen en middelen**

N.v.t.

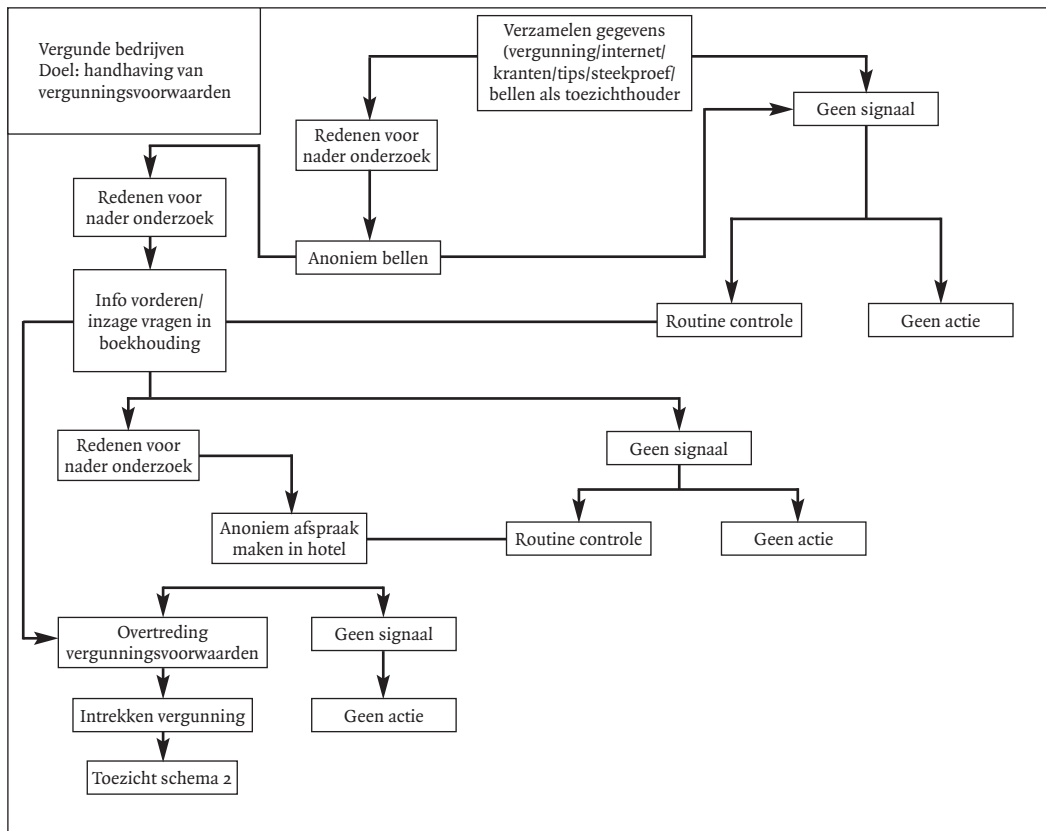
**Juridische aspecten**

Het gaat hier om bestuursrechtelijk toezicht en niet om strafrechtelijk toezicht. De AWB is dus van toepassing.

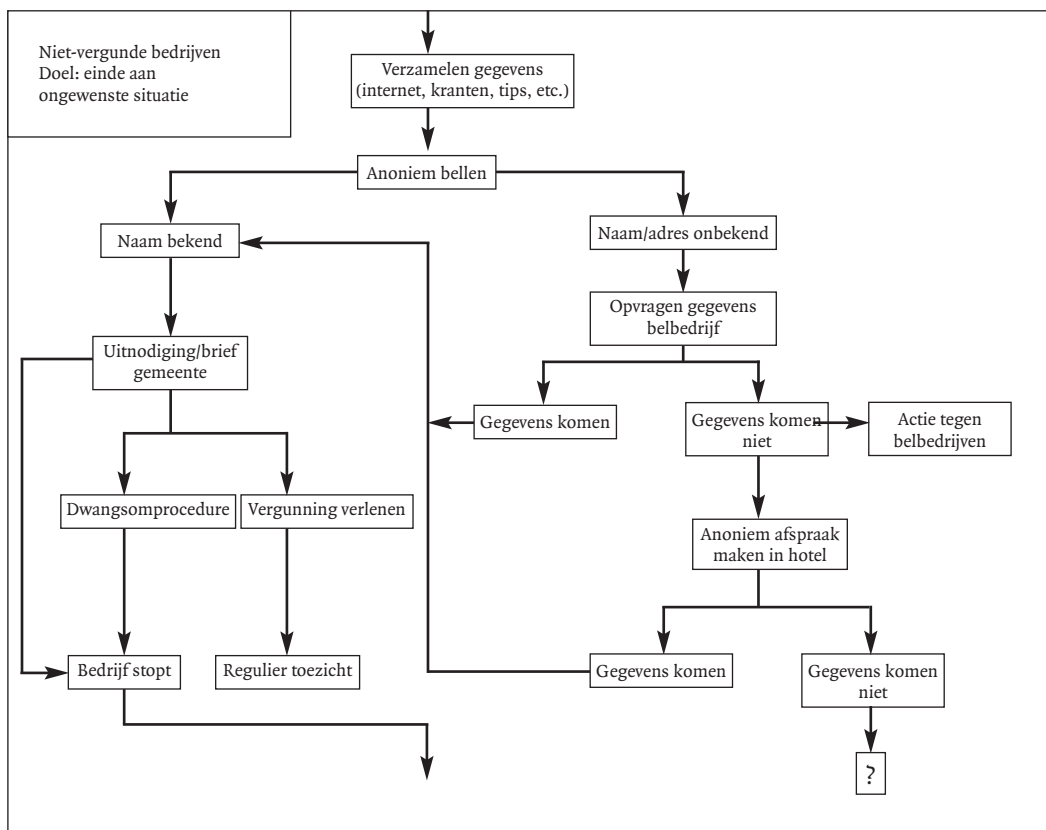
**Bijzonderheden**

N.v.t.

*Stroomschema vergunde bedrijven*



*Stroomschema niet-vergunde bedrijven*



## Handreiking onderzoek open bronnen

<b>Context/relatie andere B.P.'s</b>	Onderzoek in open bronnen is de eerste stap in de inventarisatie van escortbedrijven en de eerste stap in het toezicht.
<b>Doel</b>	Inventarisatie van adverterende escortbedrijven voor het toezicht op naleving van regelgeving.
<b>Beschrijving</b>	<p>De beschrijving van de escortsector verloopt in de volgende fasen:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• inventarisatie verleende vergunningen van gemeente of regio;</li><li>• onderzoek open bronnen<ul style="list-style-type: none"><li>- Telefoongids,</li><li>- Gouden Gids,</li><li>- Kamer van Koophandel,</li><li>- grote landelijke dagbladen,</li><li>- regionale dagbladen,</li><li>- gratis huis-aan-huisbladen,</li><li>- lokale advertentiebladen,</li><li>- homotijdschriften,</li><li>- eventueel: seksbladen,</li><li>- internet;</li></ul></li><li>• opnemen in een eenvoudig registratiesysteem.</li></ul>
<b>Specificatie</b>	Geen
<b>Mensen en middelen</b>	Tijdsbesteding is gemiddeld 2 à 3 uur per week, wanneer een eerste inventarisatie eenmaal is gemaakt. Er worden steeds nieuwe advertenties met nieuwe namen en 06-nummers gevonden, het bestand wijzigt dus snel.
<b>Juridische aspecten</b>	N.v.t.
<b>Bijzonderheden</b>	<p>Deze best practice dient als input voor de andere best practices.</p> <p>Zoeken op internet is tijdsintensief en lastig. Zoekstrategieën voor internet worden door korpsen ontwikkeld in het kader van onderzoek naar kinderporno. Mogelijk zijn die in de toekomst bruikbaar voor de escortsector.</p>



Zoeken in landelijke bladen is lastig, omdat niet duidelijk is in welke gemeente het bedrijf eventueel vergunningsplichtig is. Op dit moment wordt onderzocht of en op welke wijze een landelijk registratiesysteem kan worden opgezet waarin gecheckt kan worden of een bedrijf ergens in Nederland een vergunning heeft.

## Modelbrieven info over adverteerders voor krantendirecties en telecombedrijven

<b>Context/relatie andere B.P.'s</b>	Wanneer uit open bronnen de identiteit van exploitanten van escortbureaus niet kan worden achterhaald, kan door het vorderen van deze informatie van krantendirecties en telecombedrijven de identiteit van adverteerders van escortdiensten worden vastgesteld.
<b>Doel</b>	Vaststellen van de identiteit van adverteerders die escortservice aanbieden.
<b>Beschrijving</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Een modelbrief waarin een kranten- en tijdschriftendirectie wordt gevraagd de identiteit van een adverteerder bekend te maken.</li><li>• Een modelbrief waarin belbedrijven wordt gevraagd de identiteit van een adverteerder bekend te maken.</li></ul>
<b>Specificatie</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Modelbrief vordering gegevens adverteerder</li><li>• Modelbrief vordering gegevens belbedrijven</li><li>• Bijlage wetsartikelen</li><li>• Juridische bijsluiter</li></ul>
<b>Mensen en middelen</b>	N.v.t.
<b>Juridische aspecten</b>	<p>Verplichting tot het verstrekken van gegevens kan voortvloeien uit artikel 5:20 Awb. Toezichthouder moet voldoen aan evenredigheidseis, dus hij moet eerst op andere manier tevergeefs hebben geprobeerd de identiteit van de adverteerder te achterhalen.</p> <p>Voor deze best practice is nadere juridische informatie beschreven in de bijsluiter.</p> <p>Het Centraal Informatiepunt Overheid Telecommunicatie beraadt zich nog op de medewerking aan het verzoek aan telecombedrijven om de tenaamstelling van bij de toezichthouder onbekende aanbieders van o6-nummers bekend te maken. De commissie wint nader juridisch advies in. De uitslag ervan is nog onbekend.</p>
<b>Bijzonderheden</b>	N.v.t.

3. Modelbrieven info over adverteerders voor  
krantendirecties en telecombedrijven

Specificatie

*Modelbrief vordering*

*gegevens adverteerder*

Geachte .....

Op 1 oktober 2000 is het bordeelverbod afgeschaft. Sinds de opheffing van het bordeelverbod reguleert het gemeentebestuur de lokale prostitutie via een vergunningenstelsel voor seksinrichtingen en escortbedrijven. Het beleid is vastgelegd in de Algemene Politieverordening/Plaatselijke verordening voor .....(APV).

De burgemeester en het college van B&W hebben, op basis van titel 5.2 Algemene wet bestuursrecht (Awb) en artikel ...APV, toezichthouders aangewezen voor het toezicht op de naleving van de verordening en de op grond daarvan genomen besluiten.

Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen (artikel 5:16 Awb). Op grond van artikel 5:20 Awb is een ieder verplicht aan een toezichthouder, binnen de door hem gestelde redelijke termijn, alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen.

In artikel 8, aanhef en onder e, Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is bepaald dat het verstrekken van dergelijke informatie mogelijk is voor de goede vervulling van een publiek-rechtelijke taak door het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt.

In het kader van het toezicht op de escortbranche verzoek ik u mij binnen twee weken na dagtekening van deze brief, schriftelijk informatie te verstrekken over de naam, het adres en de woonplaats van de persoon die op dd..... de hier onderstaande advertentietekst heeft geplaatst in de rubriek 'Escorts':

“.....”

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Ter informatie zijn de genoemde wetsartikelen en de paragraaf uit de APV bijgevoegd.

Ondertekening

(ondertekening door de burgemeester voor het college van B&W of de gemandateerde wanneer deze er is)

3. Modelbrieven info over adverteerders voor  
krantendirecties en telecombedrijven

*Modelbrief vordering  
gegevens belbedrijven*

Geachte .....,

Op 1 oktober 2000 het bordeelverbod afgeschaft. Sinds de opheffing van het bordeelverbod reguleert het gemeentebestuur de lokale prostitutie via een vergunningstelsel voor seksinrichtingen en escortbedrijven. Het beleid is vastgelegd in de Algemene Politieverordening/Plaatselijke verordening voor .....(APV).

De burgemeester en het college van B&W hebben, op basis van titel 5.2 Algemene wet bestuursrecht (Awb) en artikel ... APV, toezichthouders aangewezen voor het toezicht op de naleving van de verordening en de op grond daarvan genomen besluiten.

Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen (artikel 5:16 Awb). Op grond van artikel 5:20 Awb is een ieder verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen.

In het kader van het toezicht op de escortbranche verzoek ik u mij binnen vier weken na dagtekening van deze brief, informatie te verstrekken over de naam, het adres en de woonplaats van de persoon die als klant van uw bedrijf gebruik maakt van telefoonnummer .....

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Ter informatie zijn de genoemde wetsartikelen en de paragraaf uit de APV bijgevoegd.

Ondertekening

(ondertekening door de burgemeester voor het college van B&W of de gemandateerde wanneer deze er is)

*Bijlage wetsartikelen*

**Awb**

Artikel 5:16

Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen.

Artikel 5:20

1. Een ieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.
2. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit.

**Wbp**

Artikel 8, aanhef en onder e

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

...

- e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, ...

## Juridische bijsluiter

### *Inleiding*

Wettelijk regiem bij het inwinnen van inlichtingen over adverteerders en abonnees bij kranten en telecomproviders.

Welke escort of escortbureau gaat of gaan er schuil achter advertenties in kranten/tijdschriften en op internet? Welke abonnee achter een telefoonnummer? Voor een effectief toezicht op de Escortbranche moeten allereerst de naam, adres en woonplaats gegevens van de adverteerders en abonnees worden achterhaald. In deze notitie leest u welk wettelijk regiem van toepassing is op de verstrekking van persoonsgegevens en biedt u zo juridische achtergrondinformatie bij best practice nummer 3.

### *Op welke regelcomplexen is het toezicht gericht?*

Degene die een escortbureau runt, heeft (in de meeste gemeenten) op grond van gemeentelijke regelgeving (Gemeentewet en APV) een vergunning nodig. Voorts dienen bureau en escort, voor zover deze zelfstandig werkt, omzet- of inkomstenbelasting te betalen. Minderjarigen of buitenlanders zonder werkvergunning (indien verplicht) mogen geen escortdiensten verrichten. Ten slotte mogen mensen evenmin gedwongen worden om in de prostitutie te werken.

### *Wat willen we weten?*

Een allereerste zorg is het vinden van de escort en/of het bureau en het uitzoeken of de escort legaal werkt en hoe de arbeidsverhoudingen tussen de escort en het bureau liggen. Probleem is dat veel escort(bureau)s over het algemeen niet geneigd zijn in alle openheid te werken. Daar staat tegenover dat zij evenmin in alle beslotenheid kunnen werken. Immers, zonder klanten geen omzet. Escort(bureau)s adverteren in kranten/tijdschriften en op internet en hebben telefoons. Een toezichthouder kan bij de uitgevers van de bedoelde periodieken en de telecomproviders wellicht persoonsgegevens vinden van personen die achter de escort

(bureau)s schuilgaan. Meestal zal het gaan om naam, adres, woonplaats oftewel naw-gegevens van de personen die de advertenties aanbieden of een telefoonaansluiting hebben.

### *Het wettelijke regiem van verstrekking van persoonsgegevens*

Uitgevers en telecomaanhouders mogen deze gegevens alleen verstrekken overeenkomstig artikel 8 Wet bescherming persoonsgegevens. Het wettelijke regiem komt er in casu op neer dat de beheerder de naw-gegevens doorgaans alleen aan een toezichthouder mag geven als hij daartoe wettelijk is verplicht. Zo'n verplichting zou in theorie kunnen voortvloeien uit een strafrechtelijke of bestuursrechtelijke regeling.

### *Strafrecht*

Het uitbaten van een escortservicé zonder vergunning is als overtreding strafbaar gesteld in de APV, maar de toezichthouders c.q. opsporingsambtenaren (meestal politieambtenaren) kunnen hun in dit verband overigens beperkte strafvorderlijke bevoegdheden alleen gebruiken indien er sprake is van een verdenking. En alleen als er aanwijzingen zijn dat rond een bepaald escortbureau sprake is van georganiseerde misdaad, zijn uitgebreide bevoegdheden inzetbaar. Wij moeten dan waarschijnlijk vooral denken aan mensensmokkel of -handel, al is het niet uitgesloten dat prostitutie een van de activiteiten is van een criminele organisatie die aan allerlei vormen van misdaad geld verdient. Bij strafvorderlijk onderzoek naar het illegaal runnen van een escortbureau op zichzelf zijn deze bevoegdheden niet te gebruiken; deze zijn namelijk alleen toepasbaar als het gaat om het in georganiseerd verband plegen van misdrijven en illegale prostitutie is slechts als overtreding strafbaar gesteld. Kortom, als de politieambtenaren aan de bovenbedoelde gegevens willen komen, zijn zij vooral aangewezen op de toezichtsbevoegdheden uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

### 3. Modelbrieven info over adverteerders voor krantendirecties en telecombedrijven

#### **Bestuursrecht**

In dit verband zijn vier bepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht relevant:

Art. 5:13 Een toezichthouder maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.

Art. 5:16 een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen.

Art. 5:17 een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden.

Art. 5:20 Een ieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.

Doelgroep van de toezichtsactiviteiten is iedere betrokkene bij i.c. escort, dus in elk geval de dames (en heren) zelf, de chauffeur en het escortbureau. In de regel zal er geen aanleiding zijn ook andere personen dan de betrokkenen aan toezicht te onderwerpen, aldus de Memorie van Toelichting (MvT). In gevallen waarin zonder vergunning wordt gewerkt, ligt dat echter minder duidelijk; immers, wie is dan betrokkene? Ook derden (i.c. uitgevers en telecomproviders) kunnen dan aan toezicht worden onderworpen, maar van een 'verregaand' toezicht zal dan geen sprake kunnen zijn, aldus nog steeds de MvT. Object van toezicht tenslotte zijn die inlichtingen en bescheiden die in verband staan met de activiteit die wordt onderzocht. De advertenties en telefoonnummers van escortbureaus/dames staan op zijn minst in verband met de escort en kunnen derhalve object van toezicht zijn.

De voorlopige conclusie is dat toezichthouders op grond van art. 5:16 Awb van uitgevers en telecomproviders bedoelde naw-gegevens kunnen vorderen, mits dit geen vorm van 'verregaand' toezicht is. En nu is dus de vraag wat een verregaand toezicht is.

Het heeft er alle schijn van dat het vorderen van de naw-gegevens inderdaad een verregaande

vorm van toezicht is, aangezien het een inbreuk oplevert van de privacy en dat is als grondrecht beschermd (art. 10 Grondwet, art. 8 EVRM). Daarbij komt dat in het stelsel van de grondwettelijke beperkingen ligt besloten dat wettelijke voorschriften die beperking van een grondwettelijk beschermende vrijheid zouden kunnen wettigen, beperkt moeten worden uitgelegd. De wettelijke voorschriften uit de Awb zijn vanuit dat stelsel bezien veel te onbepaald om een beperking van een grondrecht te rechtvaardigen.

Tegelijkertijd moet worden aanvaard dat louter het verstrekken van naw-gegevens voor de uitgevers en telecomproviders zelf niet belastend is en ook voor de betrokkenen op de keper beschouwd niet zo'n grote inbreuk vormt. Natuurlijk kan verstrekking van de informatie voor de betrokkenen leiden tot ontdekking en eventueel handhaving en dat is een belasting, maar geen belasting in de hier bedoelde zin. Dat betreft louter de verstrekking van de gegevens en dat vormt slechts een zeer beperkte inbreuk op de privacy.

Al met al zijn er verschillende argumenten die pleiten voor een beperkte uitleg van deze bepalingen uit de Awb. Daar staat tegenover dat er ook argumenten zijn voor een wat ruimhartigere interpretatie. Uiteindelijk zal in het concrete geval de rechter uitkomst moeten bieden.

#### **Toetsing door de rechter**

Toezichthouders/politieambtenaren en een officier van justitie kunnen als volgt een beslissing van de rechter uitlokken.

- Toezichthouders/politieambtenaren vorderen op grond van de Awb verstrekking van de bedoelde gegevens. Tegen deze vordering bestaat geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming. Het wordt gezien als een feitelijke handeling.
- Als de uitgever of telecomprovider weigert aan de vordering te voldoen, is er vermoedelijk sprake van het niet opvolgen van een

### 3. Modelbrieven info over adverteerders voor krantendirecties en telecombedrijven

bevel krachtens wettelijk voorschrift zoals bedoeld in art. 184 Sr, aannemende dat het bevel overeenkomstig de Awb kan worden gegeven.

- Hiervan kan een buitengewoon opsporingsambtenaar of een politie-ambtenaar proces-verbaal opmaken en dit inzenden bij de officier van justitie.
- De officier van justitie kan de uitgever of telecomprovider dagvaarden en de (straf)rechter geeft dan een oordeel over de rechtmatigheid van het bevel.
- Als de rechter het bevel rechtmatig oordeelt, dan zijn daarmee de gevraagde gegevens nog niet beschikbaar, maar is in elk geval duidelijk dat de uitgevers en telecomproviders moeten meewerken. In theorie kunnen de toezichthouders dan ook plaatsen betreden en zelf administraties doorzoeken, maar het zal in de praktijk niet meevallen de bedoelde gegevens zelf uit de administratie van een bedrijf te halen (zo deze al te vinden zijn).
- Als de rechter van mening is dat een bevel tot uitlevering van de naw-gegevens niet mag op grond van de Awb, dan zal hij de verdachten vrijspreken.



## Model zienswijzegesprek met exploitanten escortbedrijven

<b>Context/relatie andere B.P.'s</b>	<p>Via onderzoek van open bronnen of via een vorm van toezicht is exploitatie van escorts zonder vergunning vastgesteld. Die vaststelling vormt de basis voor de uitnodiging van de exploitant.</p> <p>Dwangsomprocedures die het gevolg kunnen zijn van het gesprek, zijn in een aparte best practice beschreven (zie B.P. 6).</p>
<b>Doel</b>	<p>Exploitant in de gelegenheid stellen om zijn zienswijze te geven (hoor/wederhoor).</p>
<b>Beschrijving</b>	<p>In het gesprek komen de volgende onderwerpen aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• inleiding</li><li>• formele bedrijfsgegevens, een overzicht van het bedrijf en de structuur van het bedrijf</li><li>• werknemers van het bedrijf</li><li>• werving van prostituees</li><li>• bekendmaking van het escortbedrijf naar buiten</li><li>• exploitatie zonder vergunning</li></ul> <p>Bij de inleiding stellen de toezichtambtenaren zich voor en geven de reden van uitnodiging: de constatering exploitatie zonder vergunning. Ze leggen het beleid van de gemeente uit m.b.t. de regulering van escortbedrijven.</p>
<b>Specificatie</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Vragenlijst: Formele bedrijfsgegevens, een overzicht van het bedrijf en de structuur van het bedrijf.</li><li>• Vragenlijst: De werknemers van het escortbedrijf.</li><li>• Vragenlijst: Werving en selectie van prostituees.</li><li>• Vragenlijst: Bekendmaking en klantwerving.</li><li>• Vragenlijst: Bespreking constatering van exploitatie zonder vergunning.</li></ul>
<b>Mensen en middelen</b>	<p>Ten minste twee toezichtambtenaren</p>
<b>Juridische aspecten</b>	<p>Het zienswijzegesprek dient te worden gevoerd als voorwaarde voor de oplegging van bestuurlijke sancties, zoals een dwangsom.</p>

### Bijzonderheden

De vragenlijst is erg uitgebreid. Hierdoor kan hij ook worden gebruikt om in zijn algemeenheid meer inzicht in de branche te krijgen. Wanneer de vragenlijst wordt gebruikt bij normale toezichtactiviteiten kan een selectie van de vragen worden gebruikt, omdat niet alle vragen dan van toepassing zullen zijn.

## Specificatie

*Formele bedrijfsgegevens,  
een overzicht van het bedrijf en  
de structuur van het bedrijf*

*De werknemers van  
het escortbedrijf*

## Vragenlijst

- Een algemene beschrijving van de werking van het bedrijf
- De startdatum van het bedrijf
- Inschrijving bij de K.v.K: datum, rechtsvorm en aard van het bedrijf
- De organisatiestructuur
- Nevenvestigingen in of buiten Nederland
- Ook actief in andere sectoren van de prostitutiebranche?
- Bedrijfsleiding: persoonsgegevens en activiteiten
- Hoeveel mensen zijn werkzaam?
- Welke taken hebben de verschillende werknemers? (telefoniste, boekhouder, chauffeur, etc.)
- Met hoeveel telefoonnummers (vast of mobiel?) wordt gewerkt?
- Hoe verhouden zich escortactiviteiten tot evt. andere activiteiten in het bedrijf? (zowel de leiding als de prostituees)
- Exploitant:  
Op welke wijze wordt de leiding uitgeoefend (welke taken: controle op financiën, werving en selectie prostituees, calamiteiten, etc.)? Is de exploitant elke dag aanwezig op kantoor? Hoe is de arbeidsrechtelijke relatie tussen de exploitant en de werknemers (loondienst/zelfstandige)? Hoe controleert de exploitant dat de betreffende werknemer als zelfstandige werkt? Hoe wordt het inkomen van de exploitant samengesteld: vast percentage van de betaling aan de prostituee?
- Telefoniste:  
In loondienst? Ongeveer hoeveel telefoontjes worden op een dag afgewerkt?  
Hoe gaat de bemiddeling in zijn werk (kaartenbak/computer met gegevens van vrouwen)? Richt het bedrijf zich op een bepaalde doelgroep (bv. zakenmensen)? Hoe gaat men om met vervelende klanten (reeds aan de telefoon vervelend/uit eerdere ervaringen gebleken vervelend (zwarte lijst)?
- Boekhouder:  
Indien niet aanwezig, hoe houdt u de transacties in uw bedrijf bij? Hoe gaat dat in z'n werk (leveren de vrouwen werkbriefjes in)? Geeft u uw omzet bij de Belastingdienst op? Zo nee, heeft de Belastingdienst wel eens contact met u opgenomen? Indien een boekhouder werkzaam is: is deze in loondienst? Hoe krijgt hij de informatie over gedane transacties en van wie? Wordt deze informatie aan de Belastingdienst opgegeven? Zo nee, heeft de Belastingdienst wel eens met u of uw boekhouder contact opgenomen?

- **Chauffeur:**  
Indien niet aanwezig, wie zorgt voor het vervoer van de prostituees naar de klanten? Hoe is de veiligheid van de prostituee zelf, maar ook van de betaling voor haar diensten in dit geval gewaarborgd?  
Wie bepaalt de lokatie waar de prostituee heen wordt gebracht? Wordt er van bepaalde vaste of steeds terugkerende lokaties gebruik gemaakt (hotels)? Zijn daarover met bv. hotels deals te maken?  
Wordt er ook naar lokaties buiten de gemeente gereden? Zo ja, komt dat vaak voor? Indien een chauffeur werkzaam is: is deze in loondienst? Zo nee, krijgt de chauffeur een vast percentage op elke gereden rit of van de betaling aan de prostituee? Hoe is de veiligheid van de prostituee zelf, maar ook van de betaling voor haar diensten in dit geval gewaarborgd? Wie bepaalt de lokatie waar de prostituee heen wordt gebracht? Wordt er van bepaalde vaste of steeds terugkerende lokaties gebruik gemaakt (hotels)? Zijn daarover met bv. hotels deals te maken? Wordt er ook naar lokaties buiten de gemeente gereden? Zo ja, komt dat vaak voor?

***Werving en selectie  
van prostituees***

- Richt het bedrijf zich op een bepaald type vrouwen en/of mannen?
- Wie doet de werving en selectie van de prostituees? Hoe gaat dat in zijn werk (advertenties/netwerken)?
- Indien een geschikte kandidaat is gevonden, hoe gaat de selectie dan verder? Bijvoorbeeld:
  - kennismakingsgesprek op kantoor
  - voorlichten over werkzaamheden
  - gedragscode van het bedrijf (kleding/make-up, gedrag)
- Is er een inwerktraject voor nieuwe prostituees? Wordt er op gelet of de prostituees al dan niet legaal in Nederland verblijven? Hoe stel je vast of je met een meerderjarige prostituee te maken hebt (wordt daarop gecontroleerd)?
- Wat wordt verwacht van de prostituee? Mag zij alcohol en/of drugs weigeren? Mag zij bepaalde handelingen weigeren? Worden hierover vooraf afspraken gemaakt?
- Hoe zijn de werktijden geregeld?
- Is hygiënisch werken door de prostituees een belangrijk item? Wat verstaat u daaronder? Hoe zorgt u ervoor dat de prostituees hygiënisch werken?
- Hoe geschiedt de betaling aan de prostituee door de klant? Op kantoor of op lokatie, al dan niet in aanwezigheid van exploitant of chauffeur? Welk deel van het bedrag is voor de prostituee? Hoe wordt de rest van het bedrag verdeeld?

***Bekendmaking en  
klantwerving***

- Op wat voor manier wordt getracht het bedrijf naar buiten toe onder de aandacht van potentiële klanten te brengen?
  - advertenties in welke bladen?
  - internet
  - informele netwerken? Welke?
  - hotels
  - taxi's
  - vaste contacten bedrijven
- Wordt er ook met andere (escort)bedrijven samengewerkt?
  - Speelt men elkaar klanten toe?
  - Worden escorts gedeeld?
- Wordt er met andere bedrijven samengewerkt (prostitutie of buiten de branche)?

***Bespreking constatering  
van exploitatie  
zonder vergunning***

- Terugkomen op: volgens handhavingsarrangement wordt iemand eerst in de gelegenheid gesteld een vergunning aan te vragen. Indien men hiertoe bereid is en de situatie is te legaliseren, direct een aanvraagformulier meegeven en een termijn van twee weken voor indiening ervan. Indien de aanvraag binnen deze termijn uitblijft, kan een last onder dwangsom worden opgelegd.
- Indien zeker is dat het bedrijf niet voor legalisatie in aanmerking komt: Wijs de exploitant op het verbod van exploitatie zonder vergunning en de consequenties van niet-naleving daarvan; nl. opleggen van last onder dwangsom. Indien zijn reactie is akkoord, ik stop onmiddellijk: controleer na enige tijd nog eens of dit het geval is. Wijs de exploitant erop dat adverteren als exploiteren wordt gezien. Indien reactie is ik ga toch door: doe onmiddellijk een vooraankondiging opleggen last onder dwangsom. (zie B.P. 6)

## Dwangsomprocedure

### Context/relatie andere B.P.'s

Wanneer via open bronnen of na controle is vastgesteld dat een exploitant zonder vergunning een escortbedrijf exploiteert kan een dwangsomprocedure worden gevolgd om de overtreding te doen ophouden.

Vóór de oplegging wordt de exploitant gehoord in een zienswijze-gesprek of schriftelijk in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze neer te leggen. Een checklist voor dit gesprek is als best practice in deze reeks opgenomen (B.P. 4).

### Doel

Het doen ophouden van de exploitatie van een escortbedrijf zonder vergunning door aankondiging van de oplegging van een last onder dwangsom.

### Beschrijving

De vooraankondiging van de oplegging is een voorwaarde voor de oplegging van een dwangsom. Van die vooraankondiging is een modelbrief in de specificatie opgenomen. Daarnaast is een specificatie van de oplegging van de last onder dwangsom opgenomen.

### Specificatie

- Modelbrief vooraankondiging oplegging dwangsom
- Modelbrief oplegging last onder dwangsom
- Bijlage wetsartikelen

### Juridische aspecten

Zie specificatie

### Bijzonderheden

Bij de hoogte van de dwangsom zou u kunnen denken aan euro 5.000,- per week, tot een maximum van euro 40.000,-. De hoogte van de dwangsom kan afhankelijk worden gemaakt van de grootte van het bedrijf, een indicatie voor de grootte kan bijvoorbeeld het aantal prostituees en/of het aantal buitenlijnen zijn.

Bij de oplegging van een last onder dwangsom is uitgegaan van een gemeente met een restrictief toelatingsbeleid voor escortbedrijven, welke enkel bedrijven toelaat die reeds op of vóór 1 oktober 1999 in de gemeente waren gevestigd. Deze eisen kunnen natuurlijk naar believen aangepast worden.

**Specificatie**

***Modelbrief vooraankondiging  
oplegging dwangsom***

Wij hebben geconstateerd dat u onder de rubriek 'escort' adverteert in de ...(krant/tijdschrift). Uit ons ter beschikking staande gegevens is gebleken dat u niet beschikt over de vereiste vergunning voor de exploitatie van een escortbedrijf. Dit is in strijd met artikel ... van de Algemene Politieverordening/Plaatselijke verordening voor ...(gemeente).

Wij verzoeken u dringend uiterlijk ...(datum) deze overtreding te beëindigen.

Indien u niet aan dit verzoek voldoet, hebben wij het voornemen om u, conform het handhavingsarrangement voor seksinrichtingen en escortbedrijven, een last onder dwangsom op te leggen. Deze bevoegdheid steunt op artikel 125 Gemeentewet j° artikel 5:32, eerste lid, Algemene wet bestuursrecht. Het opleggen van een last onder dwangsom betekent dat u wordt aangeschreven om een overtreding, i.c. het exploiteren van een escortbedrijf zonder vergunning, te beëindigen en/of voortzetting of herhaling te voorkomen op straffe van de verbeurte van euro ...(bedrag) per week, met een maximum van euro ...(bedrag).

Wij stellen u in de gelegenheid uw zienswijze over dit voornemen te geven en nodigen u hiervoor uit om een en ander op ... dd. ... om ... uur in het stadhuis, ...(directie/afdeling) op kamer ... persoonlijk toe te lichten ten overstaan van ...(naam persoon) van de afdeling ... van de gemeente en ...(naam persoon) toezichthouder. Het is tevens mogelijk om schriftelijk te reageren. Uw reactie dient in dat geval uiterlijk ...(datum) te zijn ontvangen. U kunt uw reactie zenden aan: Gemeente ..., Directie ..., afdeling ... , t.a.v. ...

Deze brief is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Het indienen van bezwaar of beroep is dan ook niet mogelijk.

De burgemeester en wethouders van .....

(de burgemeester)

**Modelbrief oplegging last  
onder dwangsom**

Wij hebben op basis van een rapportage d.d... van de toezicht-  
houders van ...(afdeling/organisatie) vastgesteld dat u een  
escortbedrijf exploiteert, zonder dat u over de daarvoor vereiste  
vergunning beschikt. Dit is in strijd met het bepaalde in artikel  
..., van de Algemene Politieverordening/Plaatselijke verordening  
voor ...(gemeente).

U bent hierover eerder bij brief van d.d....., kenmerk ... op de  
hoogte gesteld. Daarbij bent u verzocht om deze overtreding  
uiterlijk op ...(datum) te beëindigen.

Naar aanleiding van een rapportage d.d. .... van de toezicht-  
houders hebben wij geconstateerd dat u nog steeds zonder de  
benodigde vergunning een escortbedrijf exploiteert.

In deze situatie kan om de navolgende reden niet worden berust.  
Hiervoor bent u er reeds op gewezen dat ingevolge artikel ... van  
de APV exploitatie zonder vergunning niet is toegestaan. In het  
handhavingsarrangement voor seksinrichtingen en escortbedrijven  
is vermeld dat in geval van exploitatie van een escortbedrijf zonder  
vergunning, door de toezichthouders een rapportage wordt  
opgemaakt, op basis waarvan de gemeente kan overgaan tot  
het opleggen van een last onder dwangsom. Hierna wordt uiteen-  
gezet waarom het escortbedrijf evenmin voor legalisatie in  
aanmerking komt.

U bent op ...(datum) al in de gelegenheid gesteld om uw ziens-  
wijze te geven op ons voornemen om u een last onder dwangsom  
op te leggen. Daarbij heeft u - kort samengevat - aangevoerd dat  
.....

Ten aanzien van de zienswijze zijn wij van mening dat hierin geen  
aanleiding wordt gezien om van het voornemen tot oplegging van  
de dwangsom af te zien. Hierbij is mede in aanmerking genomen  
dat tijdens het zienswijzegesprek op uw verzoek is afgesproken  
dat aan u een aanvraagformulier voor een vergunning voor een  
escortbedrijf zou worden toegestuurd. Ondanks uw verzoek en  
het aan u gestuurde aanvraagformulier, is dit nimmer (volledig)  
ingevuld en voorzien van de gevraagde bescheiden aan ons gere-  
tourneerd. (Voorts is van belang dat er geen mogelijkheden tot  
legalisatie aanwezig zijn nu is gebleken dat u eerst in ...  
(datum/jaartal) met de exploitatie van het escortbedrijf bent  
gestart. Gelet op het gehanteerde restrictieve toelatingsbeleid  
voor escortbedrijven in de gemeente ... komen enkel die bedrijven  
die op of vóór 1 oktober 1999 in de gemeente ... waren gevestigd,  
in beginsel voor een dergelijke legalisatie in aanmerking.) Ook is



niet gebleken van bijzondere feiten of omstandigheden waarom in het onderhavige geval van het opleggen van een last onder dwangsom zou moeten worden afgezien.

De bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom is gebaseerd op artikel 125 Gemeentewet j° artikel 5:32, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht. Wij gelasten u dan ook bij dezen het exploiteren van een escortbedrijf zonder dat u over de daarvoor vereiste vergunning beschikt, uiterlijk op ... (datum) te beëindigen.

Indien na deze datum de overtreding niet is beëindigd, verbeurt u een dwangsom van € ... per week, met een maximum van € .... Wij zijn van oordeel dat dit bedrag in redelijke verhouding staat tot de zwaarte van het door overtreding van het wettelijk voorschrift geschonden belang. In dit verband wordt verwezen naar de doelstellingen c.q. belangen die de wetgever heeft verbonden aan de opheffing van het algemeen bordeelverbod (Staatsblad 1999, nr. 464), welke door de overtreding worden geschonden. Daarnaast gaan wij ervan uit dat de hoogte van het bedrag de beoogde effectieve werking van de oplegging van de dwangsom tot gevolg zal hebben, nl. dat de overtreding wordt beëindigd. Hierbij zijn de gehanteerde bedragen voor de escortwerkzaamheden die tijdens het zienswijzegesprek zijn genoemd, alsmede het aantal in uw bedrijf werkzame prostituees, mede in aanmerking genomen.

Burgemeester en wethouders van .....,

(de burgemeester)

Binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit kan een ieder wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken bezwaar maken. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de gemeente ..., t.a.v. ..., postbus...

*Wetsartikelen*

*Gemeentewet*

Artikel 125

1. Het gemeentebestuur is bevoegd tot toepassing van bestuursdwang.
2. De bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang wordt uitgeoefend door het college, indien de toepassing van bestuursdwang dient tot handhaving van regels welke het gemeentebestuur uitvoert.
3. De bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang wordt evenwel uitgeoefend door de burgemeester, indien de toepassing van bestuursdwang dient tot handhaving van regels welke hij uitvoert.
4. Een bestuurscommissie, een deelraad, het dagelijks bestuur van een deelgemeente of de voorzitter van het dagelijks bestuur van een deelgemeente waaraan bevoegdheden van de raad, het college of de burgemeester zijn overgedragen, bezit de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang en de bevoegdheid tot het geven van een machtiging tot binnentreden van een woning slechts indien ook die bevoegdheid uitdrukkelijk is overgedragen.

*Algemene wet bestuursrecht*

Artikel 5:32 lid 1

Een bestuursorgaan dat bevoegd is bestuursdwang toe te passen, kan in plaats daarvan aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen.